

INSTITUT ZA EKONOMIKU POLJOPRIVREDE - BEOGRAD

**ANALIZA PROIZVODNJE VOĆA I GROŽĐA
U REPUBLICI SRBIJI**

Dr Maja Štrbac

-Monografija-

Beograd, 2009.

INSTITUT ZA EKONOMIKU POLJOPRIVREDE – BEOGRAD

**ANALIZA PROIZVODNJE VOĆA I GROŽĐA U
REPUBLICI SRBIJI**
Monografija

Urednik:

Prof. dr Drago Cvijanović

Recenzenti:

Prof. Dr Drago Cvijanović, direktor, Institut za ekonomiku poljoprivrede, Beograd
Dr Vladana Hamović, naučni savetnik - pomoćnik direktora za nauku, Institut za
ekonomiku poljoprivrede, Beograd

Izdavač:

Institut za ekonomiku poljoprivrede, Beograd
Volgina 15, Beograd, tel: 011/29-72-858, 29-72-848
Za izdavača: Prof. dr Drago Cvijanović, direktor

Štamparija:

DOO KOMAZEC, Inđija
Kralja Petra Prvog bb, 22320 Inđija, tel: 022/561-641
Direktor: Rade Komazec

Tiraž:

300 primeraka

ISBN ?

ANALIZA PROIZVODNJE VOĆA I GROŽĐA U REPUBLICI SRBIJI

Dr Maja Štrbac

PREDGOVOR

I UVOD

II PROIZVODNJA VOĆA I GROŽĐA

1. PROIZVODNJA JABUKE
2. PROIZVODNJA KRUŠKE
3. PROIZVODNJA ŠLJIVE
4. PROIZVODNJA ORAHA
5. PROIZVODNJA GROŽĐA
6. PROIZVODNJA JAGODE
7. PROIZVODNJA MALINE
8. PROIZVODNJA TREŠNJE
9. PROIZVODNJA VIŠNJE
10. PROIZVODNJA KAJSIJE
11. PROIZVODNJA BRESKVE
12. PROIZVODNJA DUNJE

III ZAKLJUČAK

IV PRILOG

1. SPISAK TABELA
2. SPISAK GRAFIKONA

3. SPISAK HISTOGRAMA

4. SPISAK SLIKA

V LITERATURA

VI BIOGRAFIJA

*Knjigu posvećujem deci,
koja su angažovana u berbi voća*

PREDGOVOR

Republika Srbija u agroekološkim uslovima ima sve pretpostavke za racionalnu proizvodnju voća. Rezultati istraživanja koji će biti prezentovani u ovoj knjizi imaju za cilj plansko korišćenje nacionalnih resursa na optimalan način.

U skladu sa ovim, razmatrana su i ograničenja koja negativno utiču na razvoj proizvodnje voća (npr., nedostatak primene prikladnih postupaka obrade, pakovanja, čuvanja ili prerade). S obzirom da se ukazuje potreba za povećanjem konkurentnosti i tržišnosti srpskog voća, urađena je analiza situacije u EU, kao i u zemljama članicama (Austrija, Francuska, Italija). Pri koncipiranju ove knjige autor se rukovodio sledećim odrednicama koje je trebalo uskladiti: primerena stručnost, s jedne, i razumljivost, odnosno prihvatljivost za širi krug čitalaca, s druge strane. U tekstu se nastojalo pružiti što više podataka na sažet i pregledan način prikazivanjem pojedinih rezultata istraživanja pomoću odgovarajućih tabela, grafikona, histograma i slika. Takođe, navedeni su i primeri uspešnih proizvođača za pojedine voćne vrste. Time je pružena mogućnost da se pojedini sadržaji knjige primene kod određenih praktičnih zadataka.

U *prvom poglavlju*, objašnjava se značaj voća u ishrani, podela voćnih vrsta, sadržaj osnovnih sastojaka u određenim vrstama voća i trendovi u proizvodnji voća. Takođe, definiše se cilj istraživanja ove knjige. U *drugom poglavlju*, navode se rezultati istraživanja proizvodnje određenih vrsta voća: jabuka, kruška, šljiva, orah, grožđe, jagoda, malina, trešnja, višnja, kajsija, breskva i dunja u Republici Srbiji za period od 2002-2007. godine. U *trećem poglavlju*, dat je zaključak. U *četvrtom poglavlju*, daje se detaljan pregled tabela, grafikona, histograma i slika. U *petom poglavlju*, dat je pregled 345 izvora konsultovane literature i dokumentacije.

Pored rezultata istraživanja, korisne stručne savete u knjizi će naći brojni individualni poljoprivredni proizvođači, koji se bave proizvodnjom voća. Zadatak ove knjige je da doprinese poboljšanju stanja u proizvodnji voća, kako bi se bolje iskoristili prirodni resursi i mogućnosti koje pruža domaće i ino-tržište, uz realno očekivanje da će ona brojne proizvođače, prerađivače i prometnike podstaknuti na modernizaciju procesa, primenu savremenih tehnologija i standarda koje zahteva tržište.

Na ovom mestu želim da se zahvalim svima koji su pomogli u realizaciji ove knjige. Pre svih, to su recenzenti: *dr Vladana Hamović*, naučni savetnik i pomoćnik direktora za nauku Instituta za ekonomiku poljoprivrede u Beogradu i *dr Drago Cvijanović*, naučni savetnik i direktor Instituta za ekonomiku poljoprivrede iz Beograda.

Takođe, želim posebno da se zahvalim našim uvaženim profesorima, *dr Zoranu Keseroviću* i *dr Nadi Korać* iz Departmana za voćarstvo, vinogradarstvo, hortikulturu i pejzažnu arhitekturu Poljoprivrednog fakulteta u Novom Sadu, koji su mi u toku pisanja knjige pružili značajnu savetodavnu pomoć.

Pored njih, duboku zahvalnost dugujem gospodinu *Zoranu Nosoviću*, finansijskom direktoru Instituta za zdravstvenu zaštitu dece i omladine Vojvodine u Novom Sadu i sponzorima koji su finansijski pomogli izdavanje ove knjige, a posebno firmama: VELEFARM-Beograd, ŠEĆERANA CRVENKA-Crvenka,

UNIHEMKOM-Noví Sad, AVL-Noví Sad, FRUTI CO-Noví Sad, KOMAZEC
DOO-Indíja, MESNA INDUSTRIJA ŠTRAND-Noví Sad, LINON-Noví Sad, BIO
CENTAR-Noví Sad.

Autor.

V LITERATURA

1. *Acin Isidora* (2009): Politika zaštite potrošača u Evropskoj uniji, Anali Ekonomskog fakulteta u Subotici, br. 21, str. 181-187
2. *Adams Dajana i grupa autora* (1995): Pobedite kilograme bez dijete, Beograd
3. *Adžić Sofija* (2007): Reindustrijalizacija kao osnova strategije razvoja Srbije, Ekonomski vidici, vol. 12, br. 3, str. 387-401
4. *Ananda, Mitra* (1995): Hrana za misli, Zagreb
5. *Asocijacija Fruit Land* (2007): Koncept strategije dugoročnog razvoja voćarstva i povrtarstva u Vojvodini (Srbiji), Subotica
6. *Baltovski D.* (2007): Makroekonomska stabilizacija privrede Srbije kao jedan od uslova za pristupanje Evropskoj uniji, Tržište, novac, kapital, vol. 40, br. 4, str. 20-35
7. *Balj B., Lovre K.* (2006): Etički standardi u savremenom agrobiznisu, Ekonomika poljoprivrede, vol. 53, br. 2, str. 209-221
8. *Borbaš Tatjana* (2005): Investicijsko ulaganje u proizvodnju u zaštićenim prostorima, Projektni Bilten br. 15, Projektni Bilten br. 17, ZUHP, Ministarstvo Poljoprivrede i šumarstva RH
9. *Braut, S.* (2006): Dunje za svaki sto, www.vjesnik.com
10. *Brock, J.* (1975): Human Nutrition and Dietetics, New York
11. *Bojović Viktorija* (2009): Društvena odgovornost - načelo poslovne etike ili šansa za uspješnije poslovanje?, Anali Ekonomskog fakulteta u Subotici, br. 21, str. 31-38
12. *Boljević Agneš* (2008): Održivi razvoj u funkciji zaštite životne sredine, Anali Ekonomskog fakulteta u Subotici, br. 20, str. 15-22
13. *Božidarević, Desanka i sar.* (1995): Ishrana stanovništva - potrošnja kao činilac razvoja agroindustrijske proizvodnje, IV Kongres o hrani: „Razvoj agroindustrijske proizvodnje Jugoslavije”, Knjiga 1, Beograd, 1995.
14. *Božidarević, Desanka, Radovanović, M.*: Marketing hrane u funkciji unapređenja ishrane, Simpozijum: „Marketing hrane u funkciji unapređenja ishrane”, Sombor, 1985.
15. *Božidarević, Desanka*: Kvantitativne promene ishrane u zavisnosti od dohotka domaćinstava u Jugoslaviji, „Hrana i ishrana”, broj 7 - 10, Beograd, 1982.
16. *Božić, Dragica*: Uticaj socio – ekonomske strukture domaćinstava na ishranu stanovništva u Srbiji, Doktorska disertacija, Beograd – Zemun, 1999.
17. *Brankov Jasmina, Đokić N.* (2009): Inovacije u savremenom poslovnom ambijentu, Anali Ekonomskog fakulteta u Subotici, br. 21, str. 161-169
18. *Brock, J.*: Human Nutrition and Dietetics, New York, 1975.
19. *Bošnjak, Danica, Vasić, Mirjana* (2006): Pasulj u strukturi setve Vojvodine, Ekonomika poljoprivrede, broj 4, Beograd
20. *Bulatović, Danilović, Mirjana* (2007): Priručnik za proizvodnju breskve za svežu upotrebu, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srbije, Beograd

21. *Cocović-Krstić Mirjana* (2008): Tržište i aktivna makroekonomska politika u uslovima tranzicije i globalizacije, *Ekonomika poljoprivrede*, vol. 55, br. 4, str. 407-419
22. *Cerović, S. i sar.* (2006): Orah i lešnik – zdravstveno bezbedna hrana, *Letopis naučnih radova*, broj 1, Novi Sad
23. *Chobanova Yordanka* (2008): Multinacionalne korporacije i strani investitori u CIE - zapadnoevropske multinacionalke u agro-prehrambenoj industriji CIE - slučajevi Nestlé, Unilever i InBev, *Zbornik Matice srpske za društvene nauke*, br. 124, str. 31-51
24. *Crnčević, V.* (1948): Prerada voća, *Udžbenik za voćarsko-vinogradarske tehnike*, Poljoprivredno izdavačko preduzeće, Beograd
25. *Cvijanović, D., Cvijanović, Gorica* (2004): Uloga i značaj marketinga u privatizovanom poljoprivrednom preduzeću, *Kapital u poljoprivredi*, Palić
26. *Cvetković Nataša, Grgurević S.* (2007): Stvarno moguće - poslovni ambijent i reforma u Srbiji 2000-2007, *Ekonomski vidici*, vol. 12, br. 3, str. 337-353
27. *Čirić, B.* (2003): Pedeset puta ne starenju, „Lepota i zdravlje”, Novi Sad
28. *Dajmond H., Dajmond Merilin*, (2001): *Zdravi i vitki*, Beograd
29. *Dimitrijević, B. i sar.* (2006): Organizacioni model udruživanja proizvođača voća, *Međunarodni naučni skup: Multifunkcionalna poljoprivreda i ruralni razvoj (I) – razvoj lokalnih zajednica*, Mali Zvornik 7-8 decembar 2006., Tematski broj, *Ekonomika poljoprivrede*, Beograd
30. *Drake, J.* (1999): *Zelena apoteka*, Beograd
31. *Džinleski, B., Savić, I.* (1990): Savremene tendencije u proizvodnji i potrošnji namirnica, „Hrana i ishrana”, broj 2 - 3, Beograd
32. *Đorđević M., Marčičević Ž.* (2009): Sistem podrške za marketing odlučivanje, *Ekonomske teme*, vol. 47, br. 2, str. 113-126
33. *Đekić Snežana, Vučić Sonja* (2006): Ekološki menadžment kao faktor održivog razvoja poljoprivrede Srbije, *Ekonomika poljoprivrede*, vol. 53, br. 3, str. 583-590
34. *Đukić, P.* (2006) *Kratkoročni tokovi i srednjoročne perspektive privrede - nade i ograničenja, Stanje i perspektive privrede Srbije*, Beogradska bankarska akademija, str. 86
35. *Đukić P.* (2007): Razvoj konkurencije i konkurentnosti kao deo poslovnog ambijenta u Srbiji, *Ekonomski vidici*, vol. 12, br. 3, str. 355-368
36. *Đuričin D.* (2009): Uočavanje i upravljanje rizicima u uslovima globalne ekonomske krize, *Ekonomika preduzeća*, vol. 57, br. 1-2, str. 1-15
37. *Đurić B. i sar.* (2005): Nove sorte kajsije u Vojvodini, *Voćarstvo*, vol. 39, br. 151
39. *Đurić D., Đurić Dragana* (2007): Srpska preduzeća u svetlu evropskih integracija - kako dalje?, *Ekonomski pogledi*, br. 1, str. 83-94
40. *Erić, D. i sar.* (2007): Potreba za strategijskim menadžmentom u oblasti proizvodnje hrane u globalnom okruženju, *Međunarodni naučni skup: Multifunkcionalna poljoprivreda i ruralni razvoj (II) – očuvanje ruralnih vrednosti*, Beograd-Beočin, 6-7. decembar, 2007. godine, *Tematski zbornik*, knjiga 1

41. *Gavrilović-Gagović Slavica* (2008): Strukturni aspekt spoljnotrgovinske razmene usluga zemalja EU i Republike Srbije, Tržište, novac, kapital, vol. 41, br. 3, str. 24-38
42. *Gagović N.* (2008): Upporedni pregled glavnih makroekonomskih pokazatelja zemalja EU i Srbije, Tržište, novac, kapital, vol. 41, br. 3, str. 52-67
43. *Gagović N.* (2007): Problem konkurentnosti srpskog izvoza u kontekstu priprema za ulazak u EU, Tržište, novac, kapital, vol. 40, br. 4, str. 51-66
44. *Gagović N.* (2007): Unapređenje konkurentnosti izvoza - strateški cilj privrede Srbije, Tržište, novac, kapital, vol. 40, br. 1, str. 4-18
45. *Gajić M., Tošin M.* (2008): Razvojne performanse poljoprivrednog sektora i ekonomski razvoj zemalja jugoistočne Evrope u tranziciji, Anali Ekonomskog fakulteta u Subotici, br. 20, str. 83-90
46. *Ginter E.* (1996): Živeti bez bolesti, Grafički atelje Galeb Zemun, Beograd
47. *Ginter I., Ginter E.* (1997): Zdravlje za sve ljude, Srboštampa, Beograd
48. *Grant Doris, Džojš Dž.* (2001): Pravilnom ishranom do zdravlja, Beograd
49. *Grubor A.* (2008): Dizajniranje marketing kanala, Ekonomske teme, vol. 46, br. 4, str. 51-62
50. *Grubor A.* (2008): Kombinovanje instrumenata marketing miksa u funkciji održivog razvoja, Anali Ekonomskog fakulteta u Subotici, br. 20, str. 149-156
51. *Grk Snežana* (2008): Ograničenja i mogućnosti razvojne politike Srbije, Anali Ekonomskog fakulteta u Subotici, br. 19, str. 11-21
52. *Grgurević, S.B.* (2002) Srbija, Crna Gora, Balkan: Prilagođavanje uslovima održivog rasta, Ekonomist, vol. 55, br. 3, str. 125-133
53. *Grgurević, S.* (2007) Small Balkan countries facing their future in EU, International Proceeding See security challenges facing European perspective of the region, Sofija, 5th International Scientific Conference. 11-12 sept
54. *Gvozdrenović D. i sar.* (2007): Voćarstvo Vojvodine - sadašnjost i perspektive, Savremena poljoprivreda, vol. 56, br. 6
55. *Hamović, Vladana i sar.* (2008): Marketing strategija u funkciji konkurentnosti agrarnog sektora Srbije, Ekonomika, broj 1-2, Niš
56. *Hajden, Z., Brand, G.* (1989): Zdrava hrana - zdravo srce, Beograd
57. *Hajdenri, Kerolajn,* (1986): Uvod u makrobiotiku, Beograd
58. *Holford P.* (1999): Biblija optimalne ishrane, Prometej, Novi Sad
59. *Holford, P.* (1998): 100% zdravlje, Beograd
60. *Hill, A.* (1979): A Visual Encyclopedia of Unconventional Medicine, New York
61. *Ilić V.* (2006): Kvalitet i marketing - 'ključ' za Evropu, Ekonomika poljoprivrede, vol. 53, br. 3, str. 529-542
62. *Ion Raluca Andreea* (2007): Razlozi zbog kojih se ljudi okreću vegetarijanskoj ishrani, Ekonomika poljoprivrede, vol. 54, br. 3, str. 353-358
63. *Janković, M., Stevanović, Snežana* (2007): Pakovanje šljiva u modifikovanoj atmosferi MAP, Voćarstvo, vol. 41, br. 160, str. 147-152 *Jašić, M.* (2007): Tehnologija voća i povrća - I deo, Univerzitet u Tuzli
64. *Janković Z.* (2007): Biološke karakteristike ranih sorti jagode, Savremena poljoprivreda, vol. 56, br. 6

65. *Jevtić S., Stanković V.* (2008): Poljoprivredna politika EU i obaveze Srbije na osnovu primene sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, Tržište, Novac, kapital, vol. 41, br. 3, str. 4-23
66. *Jevtić S., Stanković V.* (2008): Rezultati poljoprivrede Srbije u 2007. godini, problemi održivog razvoja i predlog mera poljoprivredne politike, Tržište, novac, kapital, vol. 41, br. 1, str. 4-25
67. *Jevtić S., Stanković V.* (2007): Strukturne promene u poljoprivredi Srbije u funkciji intenziviranja proizvodnje i rasta izvoza, Tržište, novac, kapital, vol. 40, br. 3, str. 4-24
68. *Jevtić S., i sar.* (2007): Izvozne performanse poljoprivrede Srbije u periodu od 2000. godine do danas, Tržište, novac, kapital, vol. 40, br. 2, str. 4-15
69. *Jovanović R.J.* (2008): Značaj stranih direktnih investicija i njihov uticaj na poljoprivredu i prehrambenu industriju u Srbiji, Acta agriculturae Serbica, vol. 13, br. 25, str. 55-68
70. *Jovetić Slavica, Stanišić N.* (2009): Konvergencija izvoznih struktura evropskih tranzicionih zemalja i zemalja EU sa posebnim osvrtom na Srbiju, Industrija, vol. 37, br. 3, str. 1-19
71. *Judith Paisley, Sandy Skrzypczyk* (2005): Qualitative Investigation of Differences in Benefits and Challenges of Eating Fruits versus Vegetables as Perceived by Canadian Women, Journal of Nutrition Education and Behavior, Volume 37, Issue 2, Pages 77-82
72. *Kalanović, Branka i sar.* (2006): Efektivnost investicija u vinogradarskoj proizvodnji, Međunarodni naučni skup: Multifunkcionalna poljoprivreda i ruralni razvoj (I) – razvoj lokalnih zajednica, Mali Zvornik 7-8 decembar 2006., Tematski broj, Ekonomika poljoprivrede, Beograd
73. *Katić B., Popović Vesna* (2009): Agrar u ekonomskoj politici Srbije za 2009. godinu, Ekonomika poljoprivrede, vol. 56, br. 1, str. 145-155
74. *Katić B. i sar.* (2008): Uticaj sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju na poljoprivredu Republike Srbije - globalni pristup, Ekonomika poljoprivrede, vol. 55, br. 4, str. 339-354
75. *Katić B., Popović Vesna* (2007): Dinamika i struktura razmene poljoprivredno-prehrambenih proizvoda između Srbije i Evropske unije u periodu 2000-2006. godine, Ekonomika poljoprivrede, vol. 54, br. 3, str. 303-320
76. *Kalinić, V.* (1985): Razvojne tendencije potrošnje i prometa prehrambenih proizvoda na Jugoslovenskom tržištu, Simpozijum: „Marketing hrane u funkciji unapređenja ishrane”, Sombor
77. *Kaplan, Marion, Bondil, A.* (1989): Vaša ishrana prema učenju dr Kusmin, Beograd
78. *Karabeg, Emira, Šibalić, Milica* (1986): Makrobiotika, Beograd
79. *Karper, Dž.* (1995): Hrana Vaš čudesni lek, Beograd
80. *Katherine Alaimo i sar.* (2008): Fruit and Vegetable Intake among Urban Community Gardeners, Journal of Nutrition Education and Behavior, Volume 40, Issue 2, Pages 94-101
81. *Kljajić Nataša i sar.* (2008): Organska poljoprivredna proizvodnja i uloga marketinga, Ekonomika poljoprivrede, vol. 55, br. 4, str. 421-429
82. *Kocijančić, M., Kocijančić, Radojka* (1991): Ishrana za dug život, Beograd

83. *Kovač-Žnideršić Ružica, Marić D.* (2008): Determinante zadovoljstva potrošača, Anali Ekonomskog fakulteta u Subotici, br. 19, str. 97-103
84. *Kovačević, Nada* (1999): Hrana koju priroda daje, „VIVA”, Beograd
85. *Kovačević, N.* (2008): Malina bez hemijskih dodataka, www.danas.co.rs
86. *Kovačević, M.* (2006) Stanje i perspektive privrede Srbije, Beogradska bankarska akademija, str. 34
87. *Kovačević D.* (2004): Organska poljoprivreda - koncept u funkciji zaštite životne sredine, Zbornik radova Instituta za ratarstvo i povrtarstvo, br. 40, str. 353-371
88. *Končar Jelena* (2009): Menadžment odnosa sa kupcem u direktnom marketingu, Anali Ekonomskog fakulteta u Subotici, br. 21, str. 119-125
89. *Kristijan, B.* (1994): Citati o zdravlju, „Tajne vašeg zdravlja”, Beograd
90. *Kremenović, G.* (1996): Opšte voćarstvo, Glas srpski, Banja Luka
91. *Keserović, Z.* (2005): Odlomak iz članka "Savremene tendencije u proizvodnji jabuke i kruške" Knjiga "Znanjem do uspeha", ZSV, 2004., www.poljoprivreda.info
92. *Keserović Z. i sar.* (2008): Uticaj hemijskog proređivanja na kvalitet plodova i potencijalnu rodnost jabuke, Zbornik naučnih radova Instituta PKB Agroekonomik, vol. 14, br. 5
93. *Keserović Z. i sar.* (2007): Integralna proizvodnja voća, Ekonomika poljoprivrede, vol. 54, br. 2
94. *Keserović Z. i sar.* (2008): Hemijsko proređivanje plodova sorte zlatni delišes, vol. 42, br. 161-162
95. *Keserović Z. i sar.* (2007): Senzorna i hemijska analiza plodova trešnje, Savremena poljoprivreda, vol. 56, br. 6
96. *Keserović Z. i sar.* (2005): Biološka kontrola rodnosti sorti jabuke, Voćarstvo, vol. 39, br. 151
97. *Keserović Z.* (2005): Etape razvitka ploda u višnje i trešnje, Voćarstvo, vol. 39, br. 152
98. *Keserović, Z. i sar.* (2008): Proizvodnja voća i grožđa na malim površinama, Poljoprivredni fakultet, Novi Sad
99. *Korać i sar.* (1997): Orah, Prometej, Novi Sad, preuzeto sa www.poljoprivreda.info
100. *Končar Jelena* (2009): Menadžment odnosa sa kupcem u direktnom marketingu, Anali Ekonomskog fakulteta u Subotici, br. 21, str. 119-125
101. *Kuzmanović Milena i sar.* (2007): Ispitivanje programne faze oplodnje kod sorte šljive Čačanska lepatica, Voćarstvo 2007, vol. 41, br. 159, Naučno voćarsko društvo Srbije
102. *Kuzmin Katerin*, (1988): Spasite svoje telo, Beograd
103. *Lazarević, Katarina* (2008): Mraz obrao višnju, www.biznisnovine.com
104. *Lazarević, Smiljka* (2007): Zdrav obrok, 400 grama voća i povrća dnevno, www.agropress.org.rs
105. *Lazić Jelena i sar.* (2009): Infrastrukturna podrška QMS, Industrija, vol. 37, br. 3, str. 21-58
106. *Leposavić, A.* (2008): Savremena tehnologija proizvodnje jagode, www.selo.org.rs

107. *Letica, S.* (1989): Zdravstvena politika u doba krize, Zagreb
108. *Lovre K., Zekić S.* (2008): Protivrečnosti i komplementarnost agrarne i politike ruralnog razvoja, Anali Ekonomskog fakulteta u Subotici, br. 20, str. 91-96
109. *Lovrić, T., Piližota, V.* (1994): Konzerviranje i prerada voća i povrća, Globus, Zagreb
110. *Lucas, J.* (1983): Vegetarijanska prehrana, Zagreb
111. *Lukač-Bulatović Mirjana* (2005): Tendencije promene strukture voćarske proizvodnje u Srbiji i Vojvodini, Letopis naučnih radova Poljoprivrednog fakulteta, vol. 29, br. 1
112. *Marcikić Aleksandra* (2008): Primena modela optimizacije u upravljanju lancem snabdevanja, Anali Ekonomskog fakulteta u Subotici, br. 20, str. 205-213
113. *Marcikić Aleksandra* (2009): Modeliranje faktora razvoja zemalja u tranziciji na primeru Srbije, Anali Ekonomskog fakulteta u Subotici, br. 21, str. 255-262
114. *Marsden K.* (2002): Kombiniranje hrane, Leo komerc, Zagreb
115. *Malinović, Snežana* (2006): Višnja u gustom sklopu, www.poljoprivreda.info
116. *Maletić, Radojka, Ceranić, S.* (2007): Voćarsko-vinogradarska proizvodnja u budućem razvoju Republike Srbije, Ekonomika poljoprivrede, broj 3, Beograd
117. *Marković, V.* (1986): Suva šljiva: sušenje, skladištenje, prerada i pakovanje, Phipo, Šabac
118. *Manojlović A., Manojlović Ljubinka*, (1988): Racionalna ishrana bolesnika od šećerne bolesti, „Hrana i ishrana”, broj 4, Beograd
119. *Marković I.* (2008): Pozitivni i negativni efekti pristupanja EU - pouke za Srbiju, Ekonomske teme, vol. 46, br. 4, str. 117-130
120. *Mesaroš Ines, Fabijan Ksenija* (2009): Etika i faktori uspešnog pregovaranja u marketingu, Anali Ekonomskog fakulteta u Subotici, br. 21, str. 127-138
121. *Mihailović B. i sar.* (2009): Analiza investicione i izvozne aktivnosti poljoprivrede Srbije, Ekonomika poljoprivrede, vol. 56, br. 1, str. 73-85
122. *Mihajlović Dragana, Paunović Milica* (2009): Poslovna etika - njen značaj i primena u savremenom poslovanju, Anali Ekonomskog fakulteta u Subotici, br. 21, str. 139-149
123. *Milačić Lj.* (2007): Izbor strategije rasta i razvoja preduzeća, Ekonomski pogledi, br. 1, str. 95-104
124. *Milanov P. G.* (2001): Ishrana i hrana, Prometej, Beograd
125. *Milanović, B.* (2006) Odvojeni svetovi - merenje međunarodne globalne nejednakosti. Beograd: UNDP
126. *Milanović M.* (2006): Približavanje Srbije/SCG Evropskoj Uniji - novije komparacije poljoprivrede i agrarne politike, Ekonomika poljoprivrede, vol. 53, br. 2, str. 95-113
127. *Milovanović D.* (1998): Put u zdravu ishranu, Požarevac
128. *Milinković A.* (2002): Ishranom do pobede, Beograd

129. *Milić, D. i sar.* (2009): Menadžment proizvodnje voća i grožđa, Poljoprivredni fakultet, Novi Sad
130. *Milić, D., Vlahović, B.* (2006): Tendencije i projekcije razvoja proizvodnje šljive i prerađevina u Srbiji, *Agroekonomika*, broj 24-25, Novi Sad
131. *Milić D., Vukoje V.* (2008): Proizvodno-ekonomska i upotrebna vrednost kajsije, *Časopis za procesnu tehniku i energetiku u poljoprivredi / PTEP*, vol. 12, br. 1-2
132. *Milić, D. i sar.* (2005): Promene u strukturi voćarske proizvodnje Republike Srbije, *Ekonomika poljoprivrede*, vol. 52, br. 1
133. *Milenković S. i sar.* (2002): Štetočine jabuke – savremeni pristup suzbijanju, www.afc.kg.ac.yu
134. *Miletić R. i sar.* (2007): Uticaj padavina i navodnjavanja na pomološko-tehnološke osobine plodova i prinose sorti šljive, *Voćarstvo 2007*, vol. 41, br. 159, Naučno voćarsko društvo Srbije, ISSN 1820-5054
135. *Miletić R. i sar.* (2007): Uticaj održavanja zemljišta na pomološko-tehnološke osobine ploda i prinos nekih sorti šljive, *Voćarstvo 2007*, vol. 41, br. 159, Naučno voćarsko društvo Srbije, ISSN 1820-5054
136. *Miletić, R. K. i sar.* (2009): Rezultati izučavanja važnijih pomološko-tehnoloških osobina plodova leske u Istočnoj Srbiji, *Jugoslovensko voćarstvo 2002*, Vol.36, Br.137-138, Naučno voćarsko društvo Srbije, ISSN 0350-2155
137. *Miletić R. K. i sar.* (2002): Važnije pomološko-tehnološke osobine plodova sorti oraha gajenih u Timočkoj krajini, *Jugoslovensko voćarstvo 2002*, Vol.36, Br.137-138, Naučno voćarsko društvo Srbije, ISSN 0350-2155
138. *Miletić Ivanka i sar.* (2008): Funkcionalna hrana - uloga u unapređenju zdravlja, *Journal of Medical Biochemistry*, vol. 27, br. 3, str. 367-370
139. *Miletić S., Radovanović B.* (2007): Ključni faktori koji uvećavaju potrebu za međunarodnim istraživanjem tržišta, *Ekonomski pogledi*, br. 1, str. 17-27
140. *Milutinović S. V.* (2002): Uticaj navodnjavanja na kvalitet i prinos jabuke, *Jugoslovensko voćarstvo 2002*, Vol.36, Br.137-138, Naučno voćarsko društvo Srbije, ISSN 0350-2155
141. *Mindel E.* (2001): Biblija vitalnosti, Beograd
142. *Mirilov M. i sar.:* Stanje i tendencije u ishrani stanovništva Jugoslavije, „Hrana i ishrana”, broj 7 - 10, Beograd, 1982.
143. *Mišev, A.* (1968): Neke tendencije u proizvodnji, preradi i prometu kajsija u svetu, *International Society for Horticultural Science*, IV International Symposium on Apricots and Apricot Culture, www.actahort.org
144. *Mitić B.* (2008): Uloga SDI u povećanju izvoza Srbije i iskustva drugih zemalja u tranziciji, *Tržište, novac, kapital*, vol. 41, br. 2, str. 50-64
145. *Mitić B.* (2008): Karakteristike tokova SDI u Evropi i pozicija Srbije, *Tržište, novac, kapital*, vol. 41, br. 3, str. 39-51
146. *Mihailović B. i sar.* (2009): Analiza investicione i izvozne aktivnosti poljoprivrede Srbije, *Ekonomika poljoprivrede*, vol. 56, br. 1, str. 73-85
147. *Mihajlović, Dragana* (2007): Voće i proizvodi od voća, www.nutricionisti.org
148. *Mihajlović, B.* (2007): Kako napraviti nacionalni brend? (MALINA), www.poljopartner.rs

149. *Mihajlović Violeta, Dačković Lidija* (2007): Kvalitet i konkurentna prednost, *Ekonomski pogledi*, br. 1, str. 254-268
150. *Miholić, Z.* (2007): Orah - značajna voćna vrsta, www.hzps.hr
151. *Mratinić, Evica, Kojić, M.* (1998): Samonikle vrste voćaka Srbije, Institut za istraživanja u poljoprivredi, Beograd
152. *Mučalica – Milanović, Marina* (2001): Makrobiotika našeg podneblja, Beograd
153. *Nazarov G.* (2004): Tajne pravilne ishrane, Beograd
154. *Nenadović-Mratinić Evica, Milivojević Jasminka* (2008): Rodnost i kvalitet ploda introdukovanih sorti jagode, *Voćarstvo* 2008, br. 161-162, Naučno voćarsko društvo Srbije, ISSN 1820-5054
155. *Nenadović-Mratinić Evica i sar.* (2007): Pogodnost autohtonih sorti šljive (*Prunus insititia* L) za proizvodnju rakije, *Voćarstvo*, vol. 41, br. 160
156. *Nenadović-Mratinić, Evica* (2000) Izbor autohtonih sorti šljive pogodnih za intenzivnije gajenje, Međunarodni simpozijum: Proizvodnja, prerada i plasman šljive i proizvoda od šljive, (I), Koštunići, Tematski zbornik radova, str. 193-206
157. *Nikolić M. i sar.* (2006): Rasadnička proizvodnja i agrotehnika voćaka, *Voćarstvo*, vol. 40, br. 153
158. *Nikolić G.* (2008): Efekti približavanja Evropskoj uniji na spoljnu trgovinu Srbije, *Tržište, novac, kapital*, vol. 41, br. 3, str. 68-81
159. *Niketić-Aleksić, Gordana* (1982): Tehnologija voća i povrća, Poljoprivredni fakultet, Beograd
160. *Niketić-Aleksić, Gordana i sar.* (1989): Priručnik za industrijsku preradu voća i povrća, Poljoprivredni fakultet, Beograd
161. *Nikolić M.* (2007): Dijetetika, Medicinski fakultet Univerziteta u Nišu, WUS Austria
162. *Norman J.* (1981): A history of Herbal Medicine, London
163. *Novaković, Lidija* (2008): Grožđe - od hijeroglifa do vina, www.zdravlje.krstarica.com
164. *Novaković, Lidija* (2007): Kruška - sočna i zdrava voćka, www.zdravlje.krstarica.com
165. *Novaković B., Miroslavljev M.* (2005): Higijena ishrane, Univerzitet u Novom Sadu, Medicinski fakultet
166. *Njegovan Z.* (2008): Opšti kritički uslovi za programiranje strateškog razvoja, *Ekonomika poljoprivrede*, vol. 55, br. 2, str. 139-149
167. *Nježić Z., Okanović Aleksić Đ.* (2009): Model analize uticaja i rizika od efluenata u masovnoj proizvodnji hrane, *Kvalitet*, vol. 19, br. 5-6, str. 43-46
168. *Ognjanov, V.* (2005): Sortiment breskve i nektarine, www.poljoprivreda.info
169. *Ognjanov, V.* (2005): Nove sorte jabuka otporne na parazite, www.poljoprivreda.info
170. *Ognjenović, Marija* (2005): Izveštaj sa tržišta poljoprivrednih proizvoda, www.agromreza.org.yu
171. *Ognjenović, Marija* (2008): Izveštaj sa tržišta poljoprivrednih proizvoda u Srbiji, AgroTISS
172. *Ognjenović, Marija* (2006): Izveštaj sa tržišta poljoprivrednih proizvoda, www.agromreza.org.yu

173. *Paunović, R.* (2000): Mogućnost proizvodnje rakije šljivovice veće zdravstvene vrednosti, Međunarodni naučni simpozijum: Proizvodnja, prerada i plasman šljive i proizvoda od šljive, Koštunići, Tematski zbornik radova, str. 277-292
174. *Paraušić Vesna i sar.* (2008): Organska proizvodnja u Republici Srbiji - analiza stanja i pravci razvoja, *Ekonomika poljoprivrede*, vol. 55, br. 4, str. 355-364
175. *Paraušić Vesna i sar.* (2006): Kvalitet agrarnih proizvoda u marketing miks izvozno orijentisanih preduzeća, *Ekonomika poljoprivrede*, vol. 53, br. 3, str. 561-573
176. *Pataki Eva* (2008): Samoregulirajući sistem priroda-čovjek-društvo i održivi razvoj, *Anali Ekonomskog fakulteta u Subotici*, br. 20, str. 3-13
177. *Pavlović Marija* (2009): Značaj privrednih ciklusa u savremenim tržišnim privredama, *Ekonomске teme*, vol. 47, br. 2, str. 153-167
178. *Paul A.* (1978): *The Composition of Foods*, London
179. *Pokos, F.* (2009): Malina, www.bezgluten.net
180. *Pokos, F.* (2009): Jagoda, www.bezgluten.net
181. *Pokos, F.* (2009): Višnja, www.bezgluten.net
182. *Pokos, F.* (2009): Trešnja, www.bezgluten.net
183. *Pokos, F.* (2009): Šljiva, www.bezgluten.net
184. *Pokos, F.* (2009): Kajsija, www.bezgluten.net
185. *Pokos, F.* (2009): Breskva, www.bezgluten.net
186. *Pokos, F.* (2009): Grožđe, www.bezgluten.net
187. *Pokos, F.* (2009): Orah, www.bezgluten.net
188. *Pokos, F.* (2009): Dunja, www.bezgluten.net
189. *Pokos, F.* (2009): Kruška, www.bezgluten.net
190. *Pokorn, D.* (1990): Ritam unošenja hrane i ritam po zdravlje, „Hrana i ishrana”, broj 2-3, Beograd
191. *Popović, Č.* (2004): Prof. dr Miladin Ševarlić - Šljiva može da nadmaši malinu, www.poljoprivreda.info
192. *Popovčić-Avrić, S.* (2007) Konkurentnost privrede Srbije, Okrugli sto – Ekonomsko-fnansijski odnosi Srbije sa inostranstvom, Naučno društvo ekonomista Srbije sa Akademijom ekonomskih nauka, Beograd
193. *Pejanović R. i sar.* (2009): Razvojne tendencije poljoprivrede Republike Srbije, *Savremena poljoprivreda*, vol. 58, br. 1-2, str. 128-135
194. *Petrović P. i sar.* (2006): Ekonomski efekti procesa pridruživanja Evropskoj uniji na izvozne perspektive poljoprivrede Srbije, *Ekonomika poljoprivrede*, vol. 53, br. 2, str. 153-164
195. *Petrović, P., Antevski, M.* (2007): Unapređenje konkurentnosti srpske poljoprivrede i tržišne distorzije, Međunarodni naučni skup: Multifunkcionalna poljoprivreda i ruralni razvoj (II) – očuvanje ruralnih vrednosti, Beograd-Beočin, 6-7. decembar, 2007. godine, Tematski zbornik, knjiga 2
196. *Petrović S.* (2004): Ekonomski aspekti proizvodnje maline u Republici Srbiji, *Jugoslovensko voćarstvo*, vol. 38, br. 145-146
197. *Petrović, J.* (1990): Ekonomsko i socijalno sadejstvo bitnih faktora koji određuju mogućnost i nužnost razvoja ishrane i zaštite zdravlja potrošača,

- „Hrana i ishrana”, broj 2 - 3, Beograd
198. *Petrović-Katai Zita* (2009): Značaj etike u pozicioniranju trgovinskih organizacija na bazi imidža, Anali Ekonomskog fakulteta u Subotici, br. 21, str. 189-195
  199. *Peters E.* (1980): Sve o ishrani 1. knjiga, Beograd
  200. *Peters E.* (1980): Sve o ishrani 2. knjiga, Beograd
  201. *Pucarević Mira* (2008): Ostaci pesticida u voću i povrću, Zbornik radova Instituta za ratarstvo i povrtarstvo, vol. 45, br. 1, str. 195-203
  202. *Rabrenović, Jovana* (2008): Malinu spržila cena, www.politika.rs
  203. *Radovanović R., i sar.* (2009): Dobra praksa ishrane (DPI) - novi integrisani pristup upravljanju bezbednosti hrane, Kvalitet, vol. 19, br. 1-2, str. 30-33
  204. *Radivojević D. i sar.* (2002): Projektovanje prinosa kod sorti breskve Redheven i Sankrest, Jugoslovensko voćarstvo 2002, Vol.36, Br.137-138, Naučno voćarsko društvo Srbije, ISSN 0350-2155
  205. *Rakić G., Biočanin R.* (2008): Održivo upravljanje kvalitetom hrane, Kvalitet, vol. 18, br. 11-12, str. 54-56
  206. *Rakić Beba, Rakić Mira* (2007): Marketinško pozicioniranje Srbije, Zbornik Matice srpske za društvene nauke, br. 123, str. 123-154
  207. *Rakić Beba, Rakić Mira* (2007): Primena marketinga u organizacijama i privredi Srbije, Ekonomski vidici, vol. 12, br. 3, str. 481-494
  208. *Rakićević, M. i sar.* (2007): Rodnost sorti šljive Čačanska lepotica i Stanley u gustoj sadnji, Voćarstvo 2007, vol. 41, br. 159, Naučno voćarsko društvo Srbije
  209. *Ranđelović, N.* (1985): Specifičnosti agromarketinga u uslovima poremećenih odnosa na tržištu hrane, Marketing hrane u funkciji unapređenja ishrane, Simpozijum: „Marketing hrane u funkciji unapređenja ishrane”, Sombor
  210. *Remer, L.* (2004): Marketing zamrznutog voća, Projekat za razvoj preduzetništva u Srbiji
  211. *Rozenbaum, Jacques* (2005): UNITED STATES AGENCY FOR INTERNATIONAL DEVELOPMENT, SERBIA ENTERPRISE DEVELOPMENT PROJECT
  212. *Rodek, Valerija* (2006): Zdrava jabuka, www.coolinarika.com
  213. *Rikalović G.* (2007): Makroekonomsko okruženje poslovanja u Srbiji, Ekonomski vidici, vol. 12, br. 3, str. 369-385
  214. *Sabado, V.* (2007): Preporuke za jesen u proizvodnji jagode u proizvodnoj 2007/2008. godini, www.polj.savetodavstvo.vojvodina.sr.gov.yu
  215. *Simović, Đ.* (2003): Sortiment kruške, www.poljoprivreda.info
  216. *Simović, Đ.* (2004): Oblačinska višnja, www.poljoprivreda.info
  217. *Simić, B.* (1998): Medicinska dijetetika, Nauka, Beograd
  218. *Simić J. i sar.* (2002): Obeležja i perspektive razvoja spoljnotrgovinske razmene svežeg i prerađenog voća u SR Jugoslaviji, Jugoslovensko voćarstvo 2002, Vol.36, Br.137-138, Naučno voćarsko društvo Srbije
  219. *Simić, S.* (1990): Trend u ishrani naroda Jugoslavije, uticaj na zdravstveno stanje i radnu produktivnost, i preventivne dijetetske mere, „Hrana i ishrana”, broj 2 - 3, Beograd

220. *Simović, Đ.* (2005): Karakteristike proizvodnje i sortimenta oraha, www.poljoprivreda.info
221. *Sivčev, B. i sar.* (2007): Proizvodnja grožđa kao faktor ruralnog razvoja, Međunarodni naučni skup: Multifunkcionalna poljoprivreda i ruralni razvoj (II) – očuvanje ruralnih vrednosti, Beograd-Beočin, 6-7. decembar, 2007. godine, Tematski zbornik, knjiga 1
222. *Smiljić Sanja* (2008): Stanje i perspektive biodiverziteta u Srbiji, Anali Ekonomskog fakulteta u Subotici, br. 20, str. 39-46
223. *Srđević B., Jandrić Zorica* (2002): Vrednovanje selekcija i sorti oraha primenom analitičkog hijerarhijskog procesa, Jugoslovensko voćarstvo 2002, Vol.36, Br.137-138, Naučno voćarsko društvo Srbije
224. *Stojanović B., Radukić Snežana* (2006): Ekološka politika Evropske Unije i konkurentnost, Panoeconomicus, vol. 53, br. 4, str. 471-485
225. *Svečnjak, D.* (2008): Jagoda - proletnja kraljica voća, www.poslovnazena.biz
226. *Stambolović, V. i sar.* (1987): Alternativna medicina, Beograd
227. *Stamenković, Bojana* (2008): Jedemo voće iz Španije i kanadski pasulj, www.blic.co.yu
228. *Stanković, D.* (1970): Voće i voćni sok, Beograd
229. *Stanković, D.* (1984): Od grane do hrane, Beograd
230. *Stanković V.* (2008): Situacija na Evropskom tržištu poljoprivredno-prehrambenih proizvoda i pozicioniranje Srbije, Tržište, novac, kapital, vol. 41, br. 2, str. 32-49
231. *Stanković V.* (2007): Konkurentnost izvoza poljoprivrede Srbije u funkciji ekonomskog rasta i održivog razvoja, Tržište, novac, kapital, vol. 40, br. 1, str. 19-39
232. *Stanković I.* (2006): Bezbednost hrane - novi pristup, strategija i regulativa, Hrana i ishrana, vol. 47, br. 1-4, str. 5-8
233. *Stanković Ljiljana* (2009): Konkurentnost u uslovima krize, Ekonomika preduzeća, vol. 57, br. 5-6, str. 188-198
234. *Stanković Ljiljana, Popović Ana* (2009): Upravljanje ponudom i zalihama orijentisano na tražnju potrošača, Ekonomske teme, vol. 47, br. 1, str. 153-166
235. *Stevanović, S. i sar.* (2003): Razvoj proizvodnje maline u Republici Srbiji u funkciji izvoza, Ekonomika poljoprivrede, br. 3, Beograd
236. *Stojanović, M.* (2000): ABC zdravlja i zdrave ishrane, Beograd
237. *Stojanović, V., Gajdobranski, Aleksandra* (2008): Marketing strategija u modernoj poljoprivredi agrara Srbije, Ekonomika, broj 1-2, Niš
238. *Stojanović B., Radukić Snežana* (2006): Ekološka politika Evropske Unije i konkurentnost, Panoeconomicus, vol. 53, br. 4, str. 471-485
239. *Stevanović, S. i sar.* (2006): *Tendencije proizvodnje i međunarodnog prometa maline*, Međunarodni naučni skup: Multifunkcionalna poljoprivreda i ruralni razvoj (I) – razvoj lokalnih zajednica, Mali Zvornik 7-8 decembar 2006., Tematski broj, Ekonomika poljoprivrede, Beograd
240. *Stevanović, Snežana i sar.* (2006): *Primenljivost postupka sušenja – smržavanje za konzervisanje maline*, Međunarodni naučni skup: Multifunkcionalna poljoprivreda i ruralni razvoj (I) – razvoj lokalnih zajednica,

- Mali Zvornik 7-8 decembar 2006., Tematski broj, Ekonomika poljoprivrede, Beograd
241. *Stojić, J.* (2008): Plava carica bez krune, www.sljiva.co.yu
  242. *Stojić, J.* (2008): Plava carica bez krune, www.sljiva.co.yu
  243. *Stojković, M.* (1994): Statistika u poljoprivredi, Beli Manastir
  244. *Stojković, M.* (2001): Statistika, Subotica
  245. *Subotičanec Kornelija*, (1990): Kvalitativni prehrambeni deficiti i njihov zdravstveni značaj, "Hrana i ishrana", broj 2-3, Beograd
  246. *Sudarević T.* (2001): Savremeni vidovi prometa poljoprivrednih proizvoda - sa posebnim osvrtom na voće i povrće, Anali Ekonomskog fakulteta u Subotici, br. 6, str. 333-339
  247. *Sudarević T.* (2009): Customer equity - novi pristup u razvoju marketinga i etički problemi vezani za primenu ovog pristupa, Anali Ekonomskog fakulteta u Subotici, br. 21, str. 99-108
  248. *Sudarević T.* (2001): Savremeni vidovi prometa poljoprivrednih proizvoda - sa posebnim osvrtom na voće i povrće, Anali Ekonomskog fakulteta u Subotici, br. 6, str. 333-339
  249. *Šibalić, M.* (1988): Super hrana, GRO Sava Munćan, Bela Crkva, Beograd
  250. *Štrbac, Maja* (2004): Obeležja potrošnje poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u Srbiji i Crnoj Gori, Magistarski rad, Poljoprivredni fakultet, Novi Sad
  251. *Štrbac, Maja, Cvijanović, D., Vlahović, B.* (2006): Prognoza potrošnje voća za 2007. godinu, Ekonomika poljoprivrede, broj 4/2006, Beograd
  252. *Štrbac, Maja, Vlahović, B., Cvijanović, D.* (2006): Struktura potrošnje proteina u Evropi, Ekonomika, broj 5-6, Niš
  253. *Štrbac, Maja, Vlahović, B., Cvijanović, D.* (2006): Stanje i tendencije potrošnje poljoprivredno-prehrambenih proizvoda, Ekonomske teme, broj 3, Ekonomski fakultet, Niš
  254. *Štrbac, Maja* (2007): Usporedna analiza potrošnje poljoprivredno-prehrambenih proizvoda, Monografija, Institut za ekonomiku poljoprivrede, Beograd
  255. *Štrbac, Maja, Vlahović, B., Cvijanović, D.* (2006): Obeležja potrošnje povrća u Evropi, Broj TB/2006, Tematski broj, Ekonomika poljoprivrede, Beograd, broj (13-667/2006)
  256. *Štrbac, Maja, Vlahović, B.* (2007): Prednosti konzumiranja organskih proizvoda u ljudskoj ishrani, Tematski zbornik, knjiga 1, Ekonomika poljoprivrede, Beograd
  257. *Štrbac, Maja, Tomić, D., Vlahović, B.* (2007): THE ROLE OF THE AUTONOMOUS PROVINCE OF THE VOJVODINA DEVELOPMENT FUND, 100th Seminar of the EAAE Development of Agriculture and Rural Areas in Central and Eastern Europe, 21-23. jun 2007, THEMATIC PROCEEDINGS, Novi Sad
  258. *Štrbac, Maja, Hamović, Vladana* (2007): Osnovni elementi ruralnog turizma, Međunarodni naučni skup: Multifunkcionalna poljoprivreda i ruralni razvoj u Republici Srpskoj, Jahorina 13-14. decembar, Tematski zbornik

259. Štrbac, Maja, Vlahović, B., Cvijanović, D. (2007): Projekcija potrošnje poljoprivredno-prehrambenih proizvoda za 2007. godinu u Evropi, XXI Savetovanje agronoma, veterinarara i tehnologa, Beograd, Zbornik naučnih radova 2007. Vol.13 Br. 1-2; Beograd
260. Štrbac, Maja i sar. (2007): Standardi ISO 22000 i HACCP u funkciji prava potrošača na zdravstveno bezbednu hranu, Međunarodni naučni skup: Multifunkcionalna poljoprivreda i ruralni razvoj u Republici Srpskoj, Jahorina 13-14. decembar, 2007. godine, Tematski zbornik
261. Štrbac, Maja (2005): Potrošnja mesa i mesnih prerađevina u Srbiji i Crnoj Gori, Agroekonomika, Tematski zbornik: „Tranzicione reforme i agroprivreda“, Broj 34-35, 2005/2006.
262. Štrbac, Maja, Cvijanović, D. (2008): Nedovoljna informisanost potrošača, Ekonomika, Niš, broj strana 148-156., broj 1-2
263. Štrbac, Maja, Beatović, D. (2007): Potrošnja začina u evropskim zemljama, Zbornik sažetaka, str. 91., Naučna podrška razvojnoj strategiji poljoprivrede Republike Srpske, 7-9. mart, Teslić
264. Štrbac, Maja (2007): Recepti vitalnosti, Institut za ekonomiku poljoprivrede, Beograd
265. Štrbac, Maja (2008): Praćenje i merenje učinka zaštite životne sredine, Međunarodni naučni simpozijum: Stanje, mogućnosti i perspektive ruralnog razvoja na području velikih površinskih kopova, Banja Vrujci, 24-25. april 2008. god., Zbornik radova, strane 229-234
266. Štrbac, Maja (2008): Vrednovanje učinka zaštite životne sredine, Ekonomika poljoprivrede, strana 43-51., broj 1, Beograd
267. Štrbac, Maja (2008): Vodeni resursi u budućnosti, Međunarodni naučni simpozijum: Multifunkcionalna poljoprivreda i ruralni razvoj (III) - ruralni razvoj i (ne)ograničeni resursi, Beograd, 04-05. decembar 2008. god., Zbornik radova, strane 415-422
268. Štrbac, Maja (2008): Marketing koncept i zaštita potrošača, Monografija, Beograd
269. Štrbac, Maja (2009): Usaglašavanje sa propisima koji se odnose na proizvodnju i plasman voća i povrća u EU, Ekonomika poljoprivrede, Vol. LVI, No. 2, strane 275-283
270. Tarailo, R. i sar. (2002): Mogućnost zamene konvencionalne proizvodnje grožđa organskom proizvodnjom, Izvod iz preglednog rada sa EKO – KONFERENCIJE 2002, www.poljoprivreda.info
271. Titlić, Marina (2008): Malina – ukusna i lekovita, www.zdravobudi.hr
272. Tomić, D. i sar. (2005): Zemljište – resurs budućnosti, Ekonomika poljoprivrede, broj 4, Beograd
273. Tomić i sar. (2006): Perspektive proizvodnje šljive u Republici Srbiji, Ekonomika poljoprivrede, vol. 53, br. 3
274. Trajković-Pavlović Ljiljana (2008): Bolesti prenosive hranom - mesto i uloga analize rizika, Hrana i ishrana, vol. 49, br. 1-4, str. 25-29
275. Trbović, A. (2007): Dobra vladavina u tranziciji - slučaj Srbije, Korporativno upravljanje u funkciji razvoja konkurentnosti, savetovanje SES SECE Miločer, Beograd, str. 444

276. *Tucakov, J.* (1994): Lekovite biljke na dohvata ruke, „Tajne vašeg zdravlja”, Beograd
277. *Tucakov, J.* (1971): Lečenje biljem, Beograd
278. *Tyson, J.* (1976): Food for a Future, London
279. *Ubavić M. i sar.* (2004): Osnovna hemijska svojstva zemljišta Vojvodine pod voćarsko-vinogradarskim kulturama, Zbornik radova Naučnog instituta za ratarstvo i povrtarstvo, br. 40
280. *Ušćebrka Gordana* (2005): Kvalitetom ka evropskim integracijama, Ekonomika poljoprivrede, vol. 52, br. 2, str. 251-260
281. *Vajić, I.* (1985): Prehrambena industrija kao bitan faktor unapređenja prehrane, Simpozijum: „Marketing hrane u funkciji unapređenja ishrane”, Sombor
282. *Verbanac D.* (2002): O prehrani: što, kada i zašto jesti, Školska knjiga, Zagreb
283. *Vejl, E.* (2002): Pitajte dr Vejla, Beograd
284. *Veljković, Biljana i sar.,* (2006): Profitabilnost proizvodnje maline na području Srbije, Ekonomika poljoprivrede, broj 4, Beograd
285. *Vlahović, B., Štrbac, Maja* (2007): Osnovne karakteristike tržišta i marketinga proizvoda organske poljoprivrede, Ekonomika poljoprivrede, God. 54, broj 2 (109-260), 2007., Beograd
286. *Vlahović, B.* (1999): Potrošnja poljoprivredno prehrambenih proizvoda u svetu i SR Jugoslaviji, Novi Sad
287. *Vlahović, B. i sar.* (2006): Agrarna proizvodnja u Republici Srbiji, Novi Sad
288. *Vlahović, B.* (2003): Tržište poljoprivredno-prehrambenih proizvoda, Novi Sad
289. *Vojnović B. i sar.* (2009): Značaj definisanja strategije regionalnog razvoja u izgradnji konkurentnosti privrede, Industrija, vol. 37, br. 4, str. 29-61
290. *Veselinović P., Despotović Danijela* (2009): Privredna kretanja u procesu tranzicije srpske ekonomije, Ekonomika, vol. 55, br. 3-4, str. 36-45
291. *Vranković, N.* (2005): Proizvodnja voća u AP Vojvodini, naučno stručni časopis – Voćarstvo i vinogradarstvo, Novi Sad
292. *Vračar, Lj.* (2001): Priručnik za kontrolu kvaliteta svežeg i prerađenog voća, povrća i pečurki i osvežavajućih bezalkoholnih pića, Tehnološki fakultet, Novi Sad
293. *Vračarić, B.* (1997) : Ishrana u prirodi, Beograd
294. *Vračarić, B, Atanacković, V.* (1990): Stavovi i preporuke dosadašnjih kongresa za ishranu naroda Jugoslavije, „Hrana i ishrana”, broj 2 - 3, Beograd
295. *Vujović, D.* (2005) Konkurentnost nacionalne privrede - neka empirijska i teorijska pitanja merenja institucionalne konkurentnosti, Finansije, vol. 60, br. 1-6, str. 7-36
296. *Vujović Tanja* (2009): Potrošački mentalitet - uzrok otuđenja, svetske ekonomske i ekološke krize, Ekonomske teme, vol. 47, br. 2, str. 99-112
297. *Vukadin, R.* (2008): U Subotici registrovan prvi rasadnik jagoda u Srbiji, www.poljopartner.rs
298. *Vukadinović, R.D.* (2006): Pravo Evropske unije, Centar za pravo Evropske unije, Beograd

299. *Zarai, Rika* (1997): *Moja prirodna medicina*, Beograd
300. *Zorić, V., Vasiljević, Zorica* (2007): *Mogućnosti analize međunarodne konkurentnosti organskih proizvoda iz Srbije*, Međunarodni naučni skup: Multifunkcionalna poljoprivreda i ruralni razvoj (II) – očuvanje ruralnih vrednosti, Beograd-Beočin, 6-7. decembar, 2007. godine, Tematski zbornik, knjiga 1
301. *Zornić, Biljana i sar.*, (2006): *Primena SWOT analize u nekim aspektima poljoprivrede*, Letopis naučnih radova, broj 1, Novi Sad
302. *Zubović J., Domazet Ivana* (2007): *Analiza svetskih trendova kao osnov razvoja tržišta organske hrane u Srbiji*, *Ekonomika poljoprivrede*, vol. 54, br. 4, str. 521-532
303. *Živadinović, Ljiljana* (2002): *Cela apoteka u kapi meda, „Lepota i zdravlje“*, Novi Sad
304. *Agrarni program APV* (2001): *Osnove razvoja sela, poljoprivrede i prehrambene industrije AP Vojvodine, Republika Srbija, APV, Skupština AP Vojvodine, IV AP Vojvodine*, Novi Sad
305. *Izveštaj o postignutim rezultatima u toku 2006-2007. godine vezanim za strategiju vinogradarstva i vinarije Srbije*, www.pks.komora.net
306. *Publikacije RZS za odgovarajuće godine*, Beograd
307. *Privredna komora Srbije* (2006) *Proizvodnja voća u 2005. i aktuelni problemi u 2006. godini*, Privredna komora Srbije, Beograd
308. www.poljoprivreda.info (2003): *Dunjevača izuzetne arome i ukusa, Iz knjige "Domaće rakije od voća i grožđa"*
309. www.topvita.info (2005): *Trešnje kao lek*
310. www.poslovnazena.biz (2008): *Plod bogova za jače srce*
311. www.biznisnovine.com (2008): *Breskve iz Podunavlja osvajaju Evropu*
312. www.poslovnazena.biz (2008): *Šljiva – vredan izvor zdravlja u „malom pakovanju“*
313. www.poljoprivreda.info (2006): *Sušenje šljiva bez koštice*
314. www.evropalek.com (2008): *Pravilnom ishranom protiv holesterola*
315. www.serbianfurniture.org (2008): *„Zadrugar“ počeo izvoz maline u Japan*
316. www.b92.net (2006): *Malina - Standardi za branje i cena*
317. www.banjesrbije.net (2008): *Suva šljiva - riznica zdravlja*
318. www.danas.co.rs (2008): *U Valjevu boravili predstavnici Udruženja proizvođača šljiva iz Francuske*
319. www.politika.rs (2008): *Zlatna jabuka*
320. www.poljoprivrednilist.co.rs: *Domaća pamet u službi voćara, Ranković-Vasić Zorica*
321. www.danas.co.yu: *Tragom vesti da hrvatski Konzum osniva u Srbiji firmu za otkup voća i povrća*
322. www.gastro.hr: *Trešnje, Vranešić-Bender, Darija, Krstev, Sandra*
323. www.minpolj.sr.gov.yu: *Sorte trešanja*
324. www.adf.org.yu: *Intenzivna proizvodnja i plasman jabuka u Hajdukovu*
325. www.politika.rs: *Kruška – simbol besmrtnosti*
326. www.poljoprivrednilist.co.yu: *Nove norme – standardi kvaliteta voća u Evropskoj Uniji, Poljoprivredni list br. 39-40.*

327. www.dobrojutro.co.yu: Organska poljoprivreda – ukusi iz prirode
328. www.zdravaishrana.net: Osnovni principi zdrave ishrane
329. www.poljoprivreda.info: Savremeno pakovanje - rinfuz u Srbiji
330. www.poljoprivrednilist.co.yu: Nove norme – standardi kvaliteta voća u Evropskoj Uniji, Poljoprivredni list br. 39-40.
331. www.topforma.co.yu
332. www.poslovnazena.biz
333. www.poljoprivrednilist.co.yu
334. www.pks.komora.net
335. www.brendovisrbije.com
336. www.green-nf-group.com
337. www.topvita.com
338. www.b92.net
339. www.green-nf-group.com
340. www.oetker.co.yu
341. www.topvita.info
342. www.poljoprivrednik.net
343. www.siepa.sr.gov.yu

VI BIOGRAFIJA

Maja Štrbac, rođena je 07. jula 1972. godine u Vrbasu. Osnovnu školu završila je u Crvenki, a srednju Ekonomsku školu u Kuli.

Na Ekonomski fakultet u Subotici upisala se 1991. godine, diplomirala je 1996. godine, na smeru marketing, kada je odbranila diplomski rad pod naslovom „*Organizovanje i zaštita potrošača*“.

Za vreme magistarskih studija, smer marketing poljoprivredno-prehrambenih proizvoda na Poljoprivrednom fakultetu u Novom Sadu, ostvarila je prosečnu ocenu 9,17. Promovisana je u magistra poljoprivrednih nauka 2004. godine na Poljoprivrednom fakultetu u Novom Sadu, kada je odbranila magistarski rad pod naslovom „*Obeležja potrošnje poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u Srbiji i Crnoj Gori*“.

Doktorsku disertaciju pod naslovom „*Uporedna analiza potrošnje poljoprivredno-prehrambenih proizvoda*“ odbranila je 2006. godine na Poljoprivrednom fakultetu u Novom Sadu, na osnovu čega je stekla naučni stepen doktora poljoprivrednih nauka.

U organizaciji BSI (British Standards Institution) iz Londona, uspešno je pohađala obuke iz oblasti ISO 9001 i ISO 22000 i dobila sertifikat za internog auditora ISO 9001:2001 (*ISO 9001:2000, Internal Auditor, BSI Management Systems*) 6. decembra 2005. godine i sertifikat za uvod u ISO 22000:2005 (*Food Safety ISO 22000:2005, Introduction, BSI Management Systems*) 5. aprila 2006. godine.

Radila je u „CARL ZEISS“ predstavništvu za Srbiju i Crnu Goru u Beogradu 1997. godine. Iste godine pohađa obuku iz oblasti logističkih usluga u „CARL ZEISS“ predstavništvo za Istočnu Evropu u Budimpešti (Mađarska).

U „YUCO“ Poslovni sistem u Novom Sadu bila je v.d. direktor marketinga u periodu 1997-1998. godine. Pored toga, u „YUCO-Trgovina“ bila je angažovana za promociju i prodaju kozmetike „*Multiaktiv*“ 1998. godine.

U „LECO-Instrumente“ predstavništvu za Srbiju i Crnu Goru u Novom Sadu radi na poslovima iz oblasti marketinga i prodaje u periodu 2000-2003. godine. U „LECO-Instrumente“ predstavništvu za Istočnu Evropu u Pragu (Češka Republika) pohađala je obuku iz oblasti logističkih usluga 2001. godine.

U Naučnom institutu za ratarstvo i povrtarstvo u Novom Sadu radi od novembra 2005. godine, gde je bila rukovodilac sistema kvaliteta i zaštite životne sredine.

U Institutu za ekonomiku poljoprivrede u Beogradu radi od novembra 2006. godine.

Naučno zvanje *naučni saradnik*, u oblasti *društvenih nauka – ekonomija*, stekla je 16. aprila 2008. godine.

Član je stručnog udruženja: Evropska asocijacija agrarnih ekonomista.

Angažovana je u naučno-istraživačkom radu na projektu: *Multifunkcionalna poljoprivreda i ruralni razvoj u funkciji uključenja Republike Srbije u Evropsku uniju*, koje finansira Ministarstvo za nauku i tehnološki razvoj Republike Srbije.

Učestvovala je na nacionalnim i inostranim naučno-stručnim skupovima. Do sada je objavila tri monografije i više naučnih radova nacionalnog i međunarodnog značaja.

Govori, čita i piše engleski jezik.